

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Zdrowia

KZD.410.001.03.2017
P/17/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 55 17, F +48 22 444 55 61
kzd@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli P/17/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2016 r. w zakresie wykorzystania wybranych dotacji z budżetu państwa

Jednostka przeprowadzająca kontrolę Najwyższa Izba Kontroli
Departament Zdrowia

Kontrolerzy Teresa Polańska, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr KZD/11/20 z dnia 25 stycznia 2017 r.
Jan Mosiej, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr KZD/14/20 z dnia 27 lutego 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-1a)

Jednostka kontrolowana Warszawski Uniwersytet Medyczny, zwany w dalszej treści „Uczelnia” lub „WUM”, Żwirki i Wigury 61, 02-091 Warszawa

Kierownik jednostki kontrolowanej Prof. dr hab. n. med. Mirosław Wielgoś - Rektor WUM. Poprzednio od 1 września 2012 do 31 sierpnia 2016 r. funkcję tę pełnił prof. dr hab. n. med. Marek Krawczyk.

(dowód: akta kontroli str. 2-3)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Uczelni w zakresie uzyskiwania i rozliczania badanych dotacji przekazanych przez Ministra Zdrowia na działalność dydaktyczną i pomoc materialną dla studentów i doktorantów w 2016 r.

Uczelnia terminowo przekazała Ministerstwu Zdrowia rzetelne dane stanowiące podstawę dokonania podziału środków na przysługującą w 2016 r. dotację na działalność dydaktyczną oraz pomoc materialną dla studentów i doktorantów.

Prawidłowo zorganizowano wykonanie zadań związanych z kształceniem studentów i doktorantów, poprzez m.in. zapewnienie wykwalifikowanej kadry zaliczanej do minimum kadrowego. Prowadzono ewidencję księgową zapewniającą rozliczanie kosztów według rodzajów działalności, z wyodrębnieniem kosztów finansowanych dotacjami z budżetu państwa i z przychodów własnych, umożliwiającą wyodrębnienie kosztów kształcenia na prowadzonych stopniach studiów. Uczelnia prowadziła gospodarkę finansową na podstawie zatwierdzonego planu finansowo-rzeczowego, który terminowo przekazano właściwym ministrom.

Zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów i doktorantów były zgodne z postanowieniami ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym² (dalej: „Psw”).

Z naruszeniem art. 103 ust. 3 ustawy Psw, dokonano podziału dotacji w części przeznaczonej na pomoc materialną dla doktorantów, której wysokość nie powinna być mniejsza niż wynika to z proporcji liczby doktorantów do liczby studentów i nie większa niż 6% wysokości dotacji. Spowodowało to, że doktorantom na pomoc materialną przydzielono tylko kwotę stanowiącą około 60% ustawowego minimum.

¹ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2016 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria dla ani oceny pozytywnej i ani negatywnej stosuje się ocenę opisową.

² Dz. U. z 2012 r. poz. 572, ze zm.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Wykorzystanie dotacji na działalność dydaktyczną

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie ze Statutem, WUM prowadzi jednolite studia magisterskie, studia pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia oraz studia podyplomowe. Centrum Kształcenia Podyplomowego WUM zapewnia realizację studiów podyplomowych, kursów dokształcających i szkoleń.

Według regulaminu organizacyjnego WUM, w ramach podstawowych jednostek organizacyjnych Uczelni funkcjonują: I Wydział Lekarski; II Wydział Lekarski z Oddziałem Nauczania w Języku Angielskim oraz Oddziałem Fizjoterapii; Wydział Lekarsko-Dentystyczny; Wydział Farmaceutyczny z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej; Wydział Nauki o Zdrowiu z Oddziałem Pielęgniarstwa, Oddziałem Zdrowia Publicznego, Oddziałem Dietetyki oraz Centrum Kształcenia Podyplomowego. Uniwersytet jest równocześnie organem założycielskim pięciu szpitali klinicznych: Samodzielnego Publicznego Centralnego Szpitala Klinicznego, Szpitala Klinicznego Dzieciątka Jezus, Szpitala Klinicznego im. Księżnej Anny Mazowieckiej, Samodzielnego Publicznego Dziecięcego Szpitala Klinicznego oraz Samodzielnego Publicznego Szpitala Okulistycznego.

(dowód: akta kontroli str. 4-10)

Łączna kwota dotacji z budżetu państwa otrzymanych przez WUM w 2016 r. wyniosła 295.115,9 tys. zł, w tym ze środków Ministerstwa Zdrowia (dalej „MZ”) 274.264,8 tys. zł (92,9%) i Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (dalej „MNiSW”) 20.851,1 tys. zł (7,1%).

Dotację podmiotową ze środków MZ, w wysokości 224.284,5 tys. zł, przeznaczono w 95,1% (213.286 tys. zł) na działalność dydaktyczną oraz w 4,9% (10.998,5 tys. zł) na pomoc materialną dla studentów (dalej PMS) i doktorantów (PMD). Wydatki na działalność dydaktyczną oraz na PMS i PMD przekroczyły wysokość kwot dotacji odpowiednio o 13,2% oraz 2,6%. Różnicę sfinansowano ze środków własnych WUM. Dotacje celowe na zadania inwestycyjne, w łącznej wysokości 49.980,4 tys. zł, wykorzystano³ w 100%.

Dotacja podmiotowa MNiSW wyniosła ogółem 17.575,6 tys. zł. Przeznaczono ją na zwiększenie wysokości stypendiów doktoranckich – 1.420 tys. zł, z czego wykorzystano 99,5% oraz na utrzymanie potencjału badawczego – 16.155,6 tys. zł, wykorzystane w 63,5%. W ramach dotacji celowych (3.275,5 tys. zł), środki na przedsięwzięcia infrastruktury badawczej – 1.362,7 tys. zł wykorzystano w 100%, środki finansowe dla „młodych naukowców” – 1.912,8 tys. zł w 41%.

W informacji przekazanej przez WUM, będącej podstawą ustalenia przez MZ wysokości dotacji na zadania dydaktyczne, wykazano m.in. liczbę stacjonarnych i niestacjonarnych studentów, uczestników studiów doktoranckich oraz zatrudnionych nauczycieli akademickich. Przedstawione dane były zgodne ze sprawozdaniami S-10 i S-12.

Zatwierdzony przez Senat plan rzeczowo-finansowy na rok 2016 (uwzględniający przyznane dotacje) został terminowo przekazany właściwym adresatom.

(dowód: akta kontroli str. 11-50d)

Przyznaną, decyzją Ministra Zdrowia z dnia 12 maja 2016 r., dotację podmiotową na działalność dydaktyczną, w wysokości 213.034,1 tys. zł, zwiększono o 251,8 tys. zł ze środków pochodzących z rezerwy celowej budżetu państwa (cz. 83, poz. 73). Łączną

³ Wszystkie informacje dotyczące danych o wykorzystaniu dotacji oraz realizacji planu finansowego zostały zaprezentowane według wstępnych danych na dzień 31 stycznia 2017 r., zgodnie bowiem z obowiązującymi przepisami, termin sporządzenia sprawozdania finansowego Uczelni upływa z dniem 31 marca 2017 r., natomiast termin jego zatwierdzenia z dniem 30 czerwca 2017 r.

kwotę dotacji (213.285,9 tys. zł) przeznaczono w 95,6% (203.987,2 tys. zł) na zadania związane z kształceniem studentów studiów stacjonarnych, stacjonarnych studiów doktoranckich i kadr naukowych, jak również z utrzymaniem uczelni (w tym na remonty) oraz w 4,4% (9.298,7 tys. zł) na pozostałe zadania. Ponadto, na podstawie rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 1 marca 2013 r. w sprawie nagród ministra dla nauczycieli akademickich⁴, Minister Zdrowia przyznał w 2016 r. jednej osobie nagrodę za działalność naukową w wysokości 37,7 tys. zł oraz 11 osobom za działalność dydaktyczną na łączną kwotę 37,2 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 255-259)

System ewidencji księgowej WUM zapewniał rozliczanie kosztów wg. rodzajów działalności, z wyodrębnieniem kosztów finansowanych z dotacji budżetu państwa oraz z przychodów własnych, umożliwiał także rozliczenie i ewidencję w podziale na koszty kształcenia na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych (w tym I i II stopnia na poszczególnych kierunkach studiów) oraz koszty pozostałej działalności dydaktycznej.

(dowód: akta kontroli str. 260-283)

Uczelnia, w latach 2014-2016, odnotowała wzrost przychodów z działalności operacyjnej o 22,8% (z 316.346 tys. zł do 388.380 tys. zł), na który składał się wzrost przychodów zarówno z działalności dydaktycznej o 12,5% (z 257.740 tys. zł do 289.903 tys. zł), działalności badawczej o 69,9% (z 39.507 tys. zł do 67.130 tys. zł), jak również zaliczanych do pozostałych przychodów o 64,8% (z 18.918 tys. zł do 31.172 tys. zł)⁵. Wzrost przychodów ogółem z działalności dydaktycznej wynikał przede wszystkim ze zwiększenia dotacji z budżetu państwa na działalność dydaktyczną o 10,1% (z 193.655 tys. zł do 213.286 tys. zł) oraz zwiększenia opłat za świadczone usługi edukacyjne o 25% (z 49.583 tys. zł do 62.006 tys. zł). Zwiększone przychody z działalności badawczej były konsekwencją pozyskania środków na realizację programów lub przedsięwzięć określonych przez ministra właściwego do spraw nauki (wzrost o 183,5%) oraz środków na finansowanie współpracy naukowej z zagranicą (165,5%). Udział dotacji na finansowanie działalności statutowej w przychodach ogółem z działalności badawczej wzrósł w 2016 r. o 4% w stosunku do 2014 r.

Koszty kształcenia, w cyklu zakończonym w 2016 r., wyniosły 237.733,6 tys. zł, w tym na studiach stacjonarnych: I stopnia – 47.624,7 tys. zł, II stopnia – 15.113,8 tys. zł, jednolitych studiach magisterskich – 147.471,1 tys. zł; oraz na niestacjonarnych odpowiednio 1.749,5 tys. zł, 1.720,1 tys. zł i 24.054,4 tys. zł.

Na działalności dydaktycznej (wg stanu na 31 stycznia 2017 r. bez narzutów) WUM odnotował ujemny wynik finansowy w wysokości 12.937,0 tys. zł. W kosztach ogółem tej działalności (302.840 tys. zł.) koszty wynagrodzeń (wraz z ich narzutami) stanowiły 56%. Koszty działalności dydaktycznej finansowane dotacjami z budżetu państwa (241.534 tys. zł) przekroczone o 28.248 tys. zł. Różnicę sfinansowano z przychodów własnych WUM.

Liczba studentów WUM, w roku akademickim 2016/2017, wzrosła o 2,9% (z 9.147 do 9.413 osób) w porównaniu do roku akademickiego 2015/2016 r., przy czym liczba studentów studiów stacjonarnych zwiększyła się o 3,3% (z 7.908 do 8.168 osób), a studentów studiów niestacjonarnych o 0,5% (z 1239 do 1245 osób). Liczba studentów wnoszących opłaty za studia wzrosła o 2% (z 1.884 do 1.921 osób).

Liczba doktorantów uległa zmniejszeniu o 1,2 % (z 512 do 506 osób), w tym na studiach stacjonarnych o 4,0% (z 476 do 457 osób), przy jednoczesnym wzroście liczby doktorantów na studiach niestacjonarnych o 36% (z 36 do 49 osób). Liczba doktorantów wnoszących opłaty za studia zmniejszyła się o 22,2% (z 9 do 7 osób).

⁴ Wymienione rozporządzenie dotyczyło okresu objętego niniejszą kontrolą (Dz.U. z 2013 r. poz. 296), które straciło moc w związku z wejściem w życie rozporządzenia z dnia 6 września 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 1462).

⁵ Uczelnia nie prowadzi działalności gospodarczej wyodrębnionej.

Liczba nauczycieli akademickich zatrudnionych przez WUM, wg. stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. wzrosła o 1,4% (z 1.753 do 1.778 osób), w porównaniu do stanu na dzień 30 czerwca 2016 r., zmniejszyła się natomiast liczba nauczycieli, którzy wykazywali WUM, jako podstawowe miejsce pracy o 0,2% (z 1.336 do 1.333 osób). Liczba i kwalifikacje nauczycieli akademickich WUM zaliczanych do minimum kadrowego oraz proporcje liczby nauczycieli akademickich i studentów na danym kierunku studiów były zgodne z wymogami określonymi w rozporządzeniu MNiSW z dnia 3 października 2014 r.⁶. Nie uległa zmianie liczba studentów przypadających na jednego nauczyciela akademickiego (7 studentów).

W okresie badanym, spośród kadry akademickiej zatrudnionej na Uczelni, 22 osoby uzyskały tytuł profesora, 25 stopień doktora habilitowanego, a 37 stopień doktora.

(dowód: akta kontroli str. 284 - 290a, 339 - 353)

Przeciętne wynagrodzenie miesięczne, według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r., w poszczególnych grupach pracowniczych, wyniosło: dla nauczycieli akademickich – 6.983,6 zł; a dla pracowników niebędących nauczycielami akademickimi – 4.807 zł. Przeciętne wynagrodzenie wg grup stanowisk wyniosło w grupie: profesorów – 14.091,9 zł; docentów, adiunktów, starszych. wykładowców, kustoszy – 6.988,1 zł; wykładowców, asystentów i lektorów – 4.414,9 zł.

Zasady obliczania godzin dydaktycznych oraz ich wymiar zostały określone uchwałami Senatu Uczelni w sprawie ustalenia pensum dydaktycznego na rok akademicki 2015/2016, a następnie 2016/2017⁷.

Roczne pensum dydaktyczne dla nauczycieli akademickich wynosiło odpowiednio: dla profesora i adiunkta ze stopniem doktora habilitowanego – 210 godzin; dla adiunkta ze stopniem doktora i asystenta – 240; dla starszego wykładowcy i wykładowcy – 360; dla instruktora i lektora – 540. Roczny wymiar zajęć dydaktycznych doktorantów: określono dla studiów stacjonarnych – 90 godzin, dla studiów niestacjonarnych – 10 godzin.

Odrębnie uregulowano roczny wymiar zajęć dydaktycznych dla nauczycieli pełniących funkcje w WUM oraz wysokość i zasady obniżania wymiaru pensum nauczycielom akademickim przysługujące z tytułu pełnienia niektórych funkcji.

Badanie losowo wybranej próby 20 umów o pracę/mianowania z nauczycielami akademickimi wykazało, że treść zapisów dotyczących wynagrodzenia była zgodna z obowiązującymi przepisami. Prowadzona ewidencja czasu pracy pracowników naukowo-dydaktycznych/dydaktycznych w programie komputerowym „PENSUM” umożliwiła ich roczne rozliczenie. W 16 przypadkach (80% badanej próby) stwierdzono przekroczenia pensum dydaktycznego od 9 do 471 godzin. W dwóch przypadkach (10% badanej próby) wykazano niedobór 18 i 47 godzin w realizacji pensum dydaktycznego. Wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe (2.174 godziny) wyniosło 100,3 tys. zł, a jego wysokość kształtowała się w granicach od 288 do 32.970 zł i została naliczona zgodnie ze stawkami za godziny ponadwymiarowe.

W roku akademickim 2015/2016 łączna liczba godzin ponadwymiarowych nauczycieli akademickich Uczelni wynosiła 164,7 tys., a koszty poniesione z tego tytułu – 7.548,2 tys. zł.

Dyrektor Pionu ds. Studenckich i Kształcenia, uzasadniając przekroczenie przez nauczycieli akademickich obowiązującego pensum podała, że wynika to z przyjętych standardów nauczania i dążenia Uczelni do zachowania wysokiej jakości kształcenia.

(dowód: akta kontroli str. 291-338)

⁶ Dz. U. z 2014 poz. 1370 – uchylene z dniem 1 października 2016 r.

⁷ Uchwała nr 11/2015 Senatu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego z dnia 23 lutego 2015 r., a następnie nr 22/2016 z dnia 21 marca 2016 r.

Przyznana na rok 2016 dotację⁸ na zadania związane ze świadczeniami zdrowotnymi wykonywanymi w ramach szkolenia studentów studiów stacjonarnych w podstawowych jednostkach organizacyjnych Uczelni w wysokości 5.752,7 tys. zł oraz środki własne Uczelni w wysokości 2.174,5 tys. zł (tj. łączna kwota 7.927,2 tys. zł) rozdysponowano w 85,1% na wynagrodzenia dla 20 jednostek organizacyjnych będących stronami umowy na realizację tych zadań (4.593,6 tys. zł z dotacji i 2.153 tys. zł ze środków własnych) przeznaczając 6,6% na rezerwę (521,4 tys. zł) i 8,3% na koszty pośrednie (659,2 tys. zł). Stwierdzono znaczne zróżnicowanie wysokości stawek za jedną studentogodzinę⁹, stanowiących podstawę naliczenia wynagrodzenia za udzielanie usług w zakresie dydaktyki klinicznej, zarówno pomiędzy szpitalami klinicznymi stanowiącymi tzw. bazę własną a szpitalami bazy obcej (1,54 zł za studentogodzinę - stawka dla szpitali klinicznych bazy własnej, podczas gdy najniższa stawka bazy obcej – 1,99 zł), jak również poszczególnymi szpitalami bazy obcej (od 1,99 zł do 7,50 zł). Odnotowano również trend corocznego obniżania wysokości tych stawek dla szpitali klinicznych (w okresie 2010 r. – 2016 r. wysokość stawki obniżono o 51,3%). Równocześnie dla szpitali tzw. bazy obcej stawki te uległy zwiększeniu¹⁰.

Różnice w wysokości stawek, zgodnie z wyjaśnieniem Prorektora ds. Klinicznych i Inwestycji, wynikały z przyjętej metodologii ich ustalania oraz malejącej z roku na rok kwoty otrzymywanej dotacji¹¹. W przypadku bazy obcej, wysokość stawki ustalana była w drodze negocjacji (które nie były dokumentowane), natomiast dla szpitali klinicznych stanowiła iloraz kwoty dotacji pozostającej po odjęciu środków należnych szpitalom bazy obcej, kosztów pośrednich, rezerw oraz liczby studentogodzin.

Na podstawie analizy pięciu umów zawartych ze szpitalami klinicznymi na tzw. dydaktykę kliniczną (co stanowiło 25% zawartych umów w tym zakresie) stwierdzono, że umowy te spełniały, poza należnymi wynagrodzeniami z tytułu realizacji umowy, wszystkie minimalne wymogi określone w art. 89 ust. 5 ustawy z 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej¹². Informacje o należnym wynagrodzeniu w danym roku budżetowym, z uwagi na zmienność wysokości otrzymywanych dotacji, przekazywane były w odrębnych pismach. Umowy zawarte ze szpitalami były rzetelnie rozliczane w okresach miesięcznych, nie odnotowano również not odsetkowych za nieterminowe regulowanie tych zobowiązań.

(dowód: akta kontroli str. 354-428)

2. Dotacje na pomoc materialną dla studentów i doktorantów

Dane dotyczące m.in. liczby studentów i doktorantów, w tym korzystających z pomocy materialnej, niezbędne do obliczenia dotacji na 2016 r., przekazano Ministerstwu Zdrowia 19 stycznia 2016 r.¹³ Wykazane dane były zgodne ze sprawozdaniami S-10 i S-11 za 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 51 - 58, 184 – 187, 205 – 217, 221 - 224)

Decyzją Ministra Zdrowia¹⁴ na 2016 r. przyznana została Uczelni dotacja podmiotowa

⁸ Dotacja podmiotowa w dziale 803, rozdział 80306 § 2270.

⁹ Liczba szkolonych studentów i czas trwania zajęć.

¹⁰ Wysokość stawek w szpitalach klinicznych w poprzednich latach kształtowała się następująco: w 2010 r. – 3,16 zł; w 2011 - 2,23 zł; w 2012 r. – 2,11 zł; w latach 2013-2014 stawka ta wynosiła 1,99 zł; w 2015 – 1,82 zł, zaś w 2016 – 1,54 zł.

¹¹ W 2010 r. Uczelnia otrzymała dotację w wysokości 6.211 tys. zł natomiast w 2016 r. 5.752,7 tys. zł, tj. o 7,4% mniej.

¹² Dz. U. z 2016 r. poz. 1638, ze zm.

¹³ Dane zostały przekazane z czterodniowym opóźnieniem w stosunku do obowiązującego terminu za akceptacją MZ.

¹⁴ Pismo BFC.078.5.2016/KT z 12 kwietnia 2016 r. Dotacja w wyniku podziału dotacji na pomoc materialną dla studentów i doktorantów uczelni medycznych ujętych w ustawie budżetowej na 2016 r. Podziału dokonano zgodnie z zasadami zawartymi w rozporządzeniu MNiSzW z 19 lutego 2015 r. w sprawie zasad podziału z budżetu państwa dla uczelni publicznych (Dz.U. z 2017 poz. 226).

w wysokości 10.998,5 tys. zł (dział 803, rozdział 80309, § 2270) na PMS i PMD.

Wg planu finansowego na 2016 r. całkowity fundusz pomocy materialnej (FPM) wynosił 15.146,90 tys. zł¹⁵. Kwota dotacji z budżetu państwa do dyspozycji w 2016 r. wynosiła 11.637,0 tys. zł (76,8% FPM), z tego 10.998,5 tys. zł z dotacji na 2016 r. oraz 638,5 tys. zł – niewykorzystana kwota dotacji z 2015 r.

Rektor, w porozumieniu z Zarządem Samorządu Studenckiego (ZSS) i Zarządem Samorządu Doktoranckiego (ZSD), dokonał podziału środków z dotacji budżetowej dostępnych w 2016 r. (tj. 10.724,2 tys. zł), w tym na PMS - 10.332,8 tys. zł (tj. 96,3%) oraz PMD – 391,4 tys. zł (tj. 3,7%). Ponadto, przewidziano 22,0 tys. zł na pokrycie ponoszonych przez WUM kosztów realizacji zadań związanych z przyznawaniem i wypłacaniem stypendiów i zapomóg dla studentów i doktorantów, oraz 910,8 tys. zł (6,8% FPM) na remonty i modernizację domów studenckich

W ciągu 2016 r., w planie FPM, dokonano jednej zmiany polegającej na zmniejszeniu o 15,0 tys. zł środków na stypendia rektora dla najlepszych studentów (do kwoty 3 485,0 tys. zł) i zwiększeniu o 15 tys. zł środków na zapomogi dla studentów (do kwoty 35,0 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str.59-63,183,192,222)

Ogłoszone w komunikatach rektora¹⁶ znacząco zmienione zakresy kwot dochodu na osobę w rodzinie studenta uprawniające do uzyskania stypendium socjalnego oraz jego wysokość w II połowie 2016 r. (rok akademicki 2016/2017) w stosunku do I połowy 2016 r. (rok akademicki 2015/2016), spowodowały obniżenie stypendium socjalnego nawet o 50%. Dotyczyło to grupy studentów najbardziej potrzebujących tej pomocy tj. o przychodach nieprzekraczających 460 zł na osobę. Uzasadnieniem dokonania zmiany, wg. wyjaśnień Kierownika Biura Spraw Studenckich (BSS), a także przewodniczących ZSS i ZSD było dążenie do przynajmniej częściowego zaspokojenia potrzeb materialnych jak największej liczby studentów. Alternatywą było obniżenie stypendiów wszystkim stypendystom przy zachowaniu ubiegłorocznych progów dochodowych lub obniżenie progu dochodowego, co skutkowałoby pozbawieniem pomocy materialnej ok. 200 osób.

Stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych wśród studentów jak i doktorantów w 2016 r. wynosiło: I grupa inwalidów, lub stopień znaczny; - 400 zł; II grupa inwalidów lub stopień umiarkowany - 300 zł; III grupa inwalidów lub stopień lekki - 200 zł.

Stypendium dla najlepszych studentów wynosiło: do października 2016 r. – 550 zł; od października 2016 r. – 450 zł, a dla najlepszych doktorantów w ciągu 2016 r. – 700 zł.

(dowód: akta kontroli str. 127, 140, 142, 150, 156, 162, 166 – 169, 220, 221 – 224)

Wg stanu na 30 grudnia 2016 r. wśród 8.814 studentów WUM (bez cudzoziemców), przyznano 2.081 (23,6%) osobom 2.123 form pomocy materialnej, z tego stypendia: socjalne – 1.243 (58,5%); rektora dla najlepszych studentów - 746 (35,1%); specjalne dla niepełnosprawnych – 90 (4,2%); ministra – 14 (0,7%) oraz zapomogi – 30 (1,4%).

Odpowiednio wśród 508 doktorantów (bez cudzoziemców) przyznano 53 (10,4%) osobom 58 form pomocy materialnej, z tego stypendium: socjalne – 8 (13,8%); rektora

Podziału dokonano zgodnie z zasadami zawartymi w rozporządzeniu MNiSzW z 19 lutego 2015 r. w sprawie zasad podziału z budżetu państwa dla uczelni publicznych (Dz.U. z 2017 poz. 226).

¹⁵ Z tego 1.042,5 tys. zł - stan funduszu na początku roku; 10,998,5 tys. zł – dotacja na 2016 rok; 2.744,90 tys. zł – opłaty za korzystanie z domów studenckich oraz 361,0 tys. zł inne przychody.

¹⁶ Komunikat Nr 5/2015 z 23.10.2015 r. oraz Komunikat Nr 6/2015 z 23.10.2015 r. Prorektora ds. Dydaktyczno-Wychowawczych WUM w sprawie ustalania wysokości poszczególnych świadczeń pomocy materialnej dla studentów odpowiednio na rok akademicki 2015/2016 oraz 2016/2017, a także Komunikat Nr 6/2015 z 23.10.2015 r. oraz Komunikat Nr 6/2016 z 21.10.2016 r. Prorektora ds. Dydaktyczno-Wychowawczych WUM w sprawie ustalania wysokości poszczególnych świadczeń pomocy materialnej dla doktorantów na rok akademicki 2015/2016 oraz 2016/2017.

dla najlepszych doktorantów - 44 (75,9%), specjalne dla niepełnosprawnych - 4 (6,9%); stypendium ministra - 1 (1,7%) oraz zapomogi - 1(1,7%).

Stypendia rektora dla najlepszych studentów przyznawano w liczbie nieprzekraczającej 10% wszystkich studentów na poszczególnych kierunkach studiów. Udział wydatków na stypendia rektora nie przekroczył 40% łącznej kwoty wypłat pomocy materialnej

Wydatki poniesione w 2016 r. na PMS i PMD wyniosły 10.594,9 tys. zł, w tym na stypendia socjalne - 6.420,6 tys. zł (60,6%); na stypendia rektora dla najlepszych studentów /doktorantów - 3.695,0 tys. zł (34,9%); na stypendia specjalne dla osób niepełnosprawnych 212,9 tys. zł (2,0%); na zapomogi - 31,4 tys. zł (0,3%) oraz na stypendia ministra za wybitne osiągnięcia 235,0 tys. zł (2,2%).

(dowód: akta kontroli str. 52 - 54, 163 - 164, 183 - 190, 219 -221, 224, 234 - 236)

Powołania komisji stypendialnej studentów (KSS) i komisji stypendialnej doktorantów (KSD), wraz z przekazaniem uprawnień do przyznawania tych świadczeń, dokonali dziekani wydziałów, na wniosek organu samorządu studenckiego i doktoranckiego, spośród delegowanych studentów oraz pracowników uczelni¹⁷.

(dowód: akta kontroli str. 64 - 94, 113 - 127, 128 - 141)

Odwoławczą komisję studentów (OKSS) powołał prorektor, przekazując jej uprawnienia do przyznawania świadczeń PMS, na wniosek i spośród studentów delegowanych przez ZSS oraz pracowników uczelni.

W § 5 ust 2 regulaminu PMS określono OKSS jako organ dwuinstancyjny, w którego skład wchodzi Komisja Odwoławcza I instancji oraz Komisja Odwoławcza II instancji.

W wyjaśnieniu kierownik BSS stwierdziła m.in. że w § 10 ust. 3 regulaminu PMS zapisano, że do decyzji podjętych przez organy przyznające świadczenia mają zastosowanie przepisy kpa - zgodnie z art 15 postępowanie administracyjne jest dwuinstancyjne. ZSS wystąpił o powołanie OKS jako organu dwuinstancyjnego i rektor taką komisję powołał. I instancja rozpatruje wnioski o przyznanie stypendium rektora, II instancja wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy w przypadku wniosków o stypendium rektora oraz odwołania od decyzji KSS. Samorząd Doktorantów wystąpił o powołanie OKSD bez podziału na instancje, stąd w przypadku wniosków doktorantów WUM o ponowne rozpatrzenie w sprawie przyznania stypendium rektora II instancją jest rektor."

(dowód: akta kontroli str. 95 - 100, 223)

W wyniku badania próby 214 wniosków (ok. 10% pozytywnie rozpatrzonych) o PMS i PMD¹⁸ stwierdzono, że świadczenia te przyznane zostały w wysokości i terminach ustalonych w regulaminach.

(dowód: akta kontroli str. 429 - 442)

Na wniosek rektora z dnia 13 października 2016 r. o przyznanie stypendiów ministra zdrowia za wybitne osiągnięcia, na rok akademicki 2016/2017 dla 24 studentów oraz 17 doktorantów, minister przyznał stypendia dla 14 studentów, w wysokości po 15 tys. zł¹⁹ i jednemu doktorantowi w wysokości 25 tys. zł²⁰. Zgodnie z decyzją ministra zdrowia wypłaty stypendiów dokonano wszystkim stypendystom jednorazowo.

(dowód: akta kontroli str. 163 - 164, 193 - 196)

¹⁷ W roku akademickim organ samorządu doktorantów nie występował do dziekanów wydziałów oraz rektora o przekazanie uprawnień wynikających z art. 175 ust. 4 oraz art. 177 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Psw, w związku z tym świadczenia PMD były przyznawane przez dziekanów wydziałów, na których doktorant odbywał studia doktoranckie, zaś stypendia rektora były przyznawane przez upoważnionego prorektora.

¹⁸ Doboru próby ok. 10% stypendystów dokonano, rozdzielając liczbę wniosków na poszczególnych wydziałach proporcjonalnie do przyznanych stypendiów na tych wydziałach, a następnie wśród tak określonych liczb wniosków na poszczególnych wydziałach dokonano ponownego wyliczenia wniosków proporcjonalnie do liczby poszczególnych form stypendiów

¹⁹ Studenci wnioski/przyznano: I Lekarski-17/10, II Lekarski- 4/3, Farmaceutyczny-1/1, Nauki o zdrowiu-2/0.

²⁰ Doktoranci wnioski/przyznano: I Lekarski-14/1; Farmaceutyczny-2/0, Nauki o zdrowiu-1/0

Z kwoty FPM 15.146,90 tys. zł. w planie na rok 2016 wykorzystano 14 870,16 tys. zł (98,2%). Z dostępnej kwoty dotacji z budżetu państwa na PMS i PMD – 11.637,0 tys. zł wykorzystano 11.073,3 tys. zł (95,2%). Na dofinansowanie remontów domów studenta WUM wydano 691,4 tys. zł²¹, tj. 75,9% planowanych środków. Stan FPM na koniec 2016 r. wyniósł 909,8 tys. zł (6,0%). Niewykorzystane środki PMS i PMD z dotacji budżetu państwa w 2016 r. wyniósł 566,3 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 59,165,234)

Stwierdzone
nieprawidłowości

Niezgodnie z art. 103 ust. 3 ustawy Psw, dokonano podziału dotacji w części przeznaczonej na pomoc materialną dla doktorantów. Przywołany artykuł stanowił, że wysokość dotacji przeznaczona na ten cel nie powinna być mniejsza, niż wynika to z proporcji liczby doktorantów do liczby studentów i nie większa niż 6% wysokości dotacji. Wobec 508 doktorantów oraz 8.814 studentów w WUM²² w 2016 r. proporcja ta wynosi 0,05764, a przy kwocie dotacji 10.724,2 tys. zł²³ oznacza, że dla spełnienia wymogów ustawowych środki przeznaczone na PMD nie powinny być mniejsze niż 618,1 tys. zł i nie większe niż 643,5 tys. zł. Tymczasem zamieszczona w planie finansowym kwota na poczet PMD wynosiła 391,4 tys. zł i stanowiła tylko 63,3% ustawowego minimum.

Podana w wyjaśnieniu okoliczność, że środki przeznaczone na PMD w pełni pokryły zapotrzebowanie na pomoc materialną doktorantów spełniających określone w regulaminie kryteria, nie zwalnia z obowiązku dotrzymania ustawowych proporcji podziału dotacji.

(dowód: akta kontroli str. 224)

IV. Uwagi i wnioski

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, iż właściwe organy samorządu studentów i doktorantów pozyskiwały, w formie ustnej, informacje o maksymalnej wysokości zapomogi w danym roku akademickim, pomimo, że zgodnie z regulaminami PMS i PMD (§ 21 ust. 5) dane te powinny być podane w Komunikacie Rektora. W żadnym jednak komunikacie rektora dotyczącym PMS i PMD w 2016 r. nie podano wysokości zapomogi.

(dowód: akta kontroli str. 127, 140, 142, 150, 156, 162, 166 – 169, 220, 221 – 224)

Wnioski
pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i nieprawidłowości wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (dalej: ustawa o NIK²⁴), wnosi o prawidłowe naliczanie dotacji w części przeznaczonej na pomoc materialną dla doktorantów zgodnie z zapisami art. 103 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo
zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Zdrowia Najwyższej Izby Kontroli.

²¹ W tym remonty instalacji wodnej i ciepłowniczej w DS.1 - 216,9 tys. zł oraz w DS. 2 i DS. 2 - BIS 474,5 tys. zł.

²² Bez obcokrajowców

²³ Kwota bez uwzględniania stypendiów ministra zdrowia przekazywanych odrębnie.

²⁴ Dz. U. z 2017 r. poz. 524.

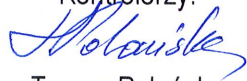
Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag i wykonania
wniosków

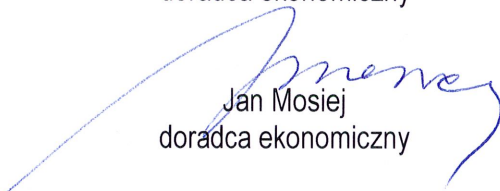
Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 30 marca 2017r.

Kontrolerzy:

Teresa Polańska
doradca ekonomiczny

Jan Mosiej
doradca ekonomiczny

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Zdrowia

Dyrektor
Piotr Wasilewski

